

Συγκριτική Διδασκαλία και Μάθηση στα πλαίσια του περιβαλλοντικού γραμματισμού με και χωρίς τη χρήση ΤΠΕ

Χ. Σταματάκη¹, Α. Μελισσουργάκης², Μ. Μαργογιαννάκης³

¹ Εκπαιδευτικός ΠΕ0404 Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Msc., ΣΔΕ Τυλίσου, Ν.Ηρακλείου schara@her.hcmr.gr

² Εκπαιδευτικός ΠΕ19 Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ΣΔΕ Τυλίσου, Ν.Ηρακλείου melissourg@sch.gr

³ Εκπαιδευτικός ΠΕ0402 Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Phd., ΣΔΕ Τυλίσου, Ν.Ηρακλείου markogia@hotmail.com

Περίληψη

Το συγκεκριμένο project, προγραμματίζεται να πραγματοποιηθεί στο ΣΔΕ Τυλίσου. Θα γίνει μια διαθεματική προσέγγιση στα πλαίσια του περιβαλλοντικού και πληροφορικού γραμματισμού, με στόχο την συγκριτική μελέτη της αποτελεσματικότητας της μάθησης και γενικότερα, της ενημέρωσης σε θέματα περιβάλλοντος, με και χωρίς την χρήση ΤΠΕ. Το αντικείμενο της εργασίας αποφασίστηκε, μετά από συζήτηση με τους εκπαιδευόμενους, να είναι ένα υπό εξαφάνιση είδος πτηνού της Κρήτης, ο Γυπαετός (*Gypaetus barbatus*), ο οποίος αν και είναι ουσιαστικά ακίνδυνος κινδυνεύει από τους κτηνοτρόφους της Κρήτης, κυρίως λόγω άγνοιας τους.

Λέξεις κλειδιά: *Γυπαετός, περιβαλλοντικός, πληροφορικός γραμματισμός,*

1. Εισαγωγή

Ο Περιβαλλοντικός Γραμματισμός στα πλαίσια της ανάγκης για Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, αποτελεί ένα βασικό μέρος των σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας. Σκοπός του είναι να συνειδητοποιήσουν οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι του, τη σχέση του ανθρώπου με το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον, να ευαισθητοποιηθούν για τα προβλήματα που συνδέονται με αυτό και να δραστηριοποιηθούν, ώστε να συμβάλουν στη γενικότερη προσπάθεια αντιμετώπισής τους (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο). Επίσης, όπως και στην τυπική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, αποσκοπεί στην απόκτηση και ανάδειξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων καθώς και στην διαμόρφωση ενός κώδικα συμπεριφοράς σχετικά με προβλήματα, περιπτώσεις και παρεμβάσεις που άπτονται του περιβάλλοντος (Γεωργόπουλος & Τσαλίκη, 1993, σελ. 136x Φλογαίτη, 1993, σελ. 14).

Όλοι οι γραμματισμοί στις συγκεκριμένης σχολικής δομής, χαρακτηρίζονται από πολυθεματικά ή διαθεματικά σχέδια δράσης. Στα πλαίσια λοιπόν της γενικότερης φιλοσοφίας του σχολείου πρόκειται να πραγματοποιηθεί μια δράση που αφορά την μελέτη ενός τοπικού, υπό εξαφάνιση είδους, του Γυπαετού, με δύο διαφορετικούς τρόπους: α) με χρήση Η/Υ & β) χωρίς την χρήση Η/Υ.

Η επιλογή του συγκεκριμένου είδους, έγινε μετά από συζήτηση με τους εκπαιδευόμενους, οι οποίοι ως επί το πλείστον κτηνοτρόφοι, έχουν την άποψη ότι το συγκεκριμένο είδος πτηνού είναι εχθρός τους, γιατί νομίζουν ότι επιτίθεται στα κοπάδια τους και άρα πρέπει να εξοντωθεί. Οι περισσότεροι είχαν συγκεχυμένη εικόνα και δεν ήταν σε θέση να ξεχωρίσουν τον Γυπαετό από άλλα τοπικά είδη αρπακτικών πτηνών, όπως τον γύπα, το όρνεο κ.ά. Κάποιες μεμονωμένες περιπτώσεις εκπαιδευομένων είχαν διαφορετική άποψη, υποστηρίζοντας ότι το είδος αυτό δεν επιτίθεται αλλά τρέφεται με κόκαλα ζώων. Τέλος, κάποιιοι υποστήριξαν ότι ο μεγαλύτερος κίνδυνος για το είδος είναι η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων, η χρήση των οποίων είναι μεγάλη και απειλεί και άλλα είδη πτηνών στην Κρήτη. Με βάση όλα αυτά συναποφασίστηκε να εξετάσουμε τις λεπτομέρειες της γενικότερης οικολογίας του είδους καθώς και τους κινδύνους που το απειλούν και κατατάσσεται στα υπό εξαφάνιση είδη.

Ο πληροφορικός γραμματισμός στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, στοχεύει στην εξοικείωση των εκπαιδευομένων στην χρήση του Η/Υ για την κάλυψη των αναγκών τους τόσο σε προσωπικό όσο και σε επαγγελματικό επίπεδο. Με τον κίνδυνο του «πληροφορικού αναλφαβητισμού» να παραμονεύει στην σύγχρονη εποχή ως ένας άλλος «Αναλφαβητισμός», ο πληροφορικός γραμματισμός θεωρείται ως βασικός γραμματισμός στα ΣΔΕ. Δίνεται έμφαση στην χρήση εφαρμογών όπως κειμενογράφος, λογιστικά φύλλα, παρουσιάσεις κ.α. καθώς επίσης πολύ σημαντική κρίνεται η εξοικείωση των εκπαιδευομένων με το διαδίκτυο και τις εφαρμογές του (σύμφωνα με το Ι.Δ.ΕΚ.Ε είναι και η πρώτη προτεραιότητα του πληροφορικού γραμματισμού).

Η Ομάδα που θα μελετήσει το θέμα του Γυπαετού με την βοήθεια του Η/Υ και του διαδικτύου ως πηγή πληροφόρησης, εξετάζει και εξετάζεται στην αξιοπιστία και αντικειμενικότητα των πληροφοριών που θα προκύψουν. Σύμφωνα με τον Ιταλό στοχαστή Ουμπέρτο Έκο σε συνέντευξή του στην εφημερίδα

“Λιμπερασιόν” σημειώνει: « Το μεγάλο πρόβλημα του Ιντερνετ είναι το φιλτράρισμα. Εγώ μπορώ να ξεχωρίσω μια σοβαρή ιστοσελίδα από εκείνη που έφτιαξε ένας τρελός. Αλλά για έναν φοιτητή αυτό είναι πολύ επικίνδυνο. Χωρίς το φιλτράρισμα υπάρχει ο κίνδυνος της αναρχίας της γνώσης». (Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ, σελ. 237, ΥΠΕΠΘ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, ΤΕΕ Τομέας Πληροφορικής – Δικτύων Η/Υ, ΟΕΔΒ)

2. Ενδεικτικοί Στόχοι

- Να γνωρίσουν τα βιολογικά χαρακτηριστικά του γυπαετού (τρόπος ζωής, τρόπος αναπαραγωγής, διατροφή κ.ά)
- Να περιγράψουν το περιβάλλον της Κρήτης στο οποίο ζει ο γυπαετός και να κατανοήσουν την τροφική αλυσίδα στην οποία αυτός ανήκει.
- Να αναγνωρίσουν τις απειλές για το είδος αυτό καθώς και τους τρόπους μέσω των οποίων οι ντόπιοι κτηνοτρόφοι, αποτελούν ένα από τους βασικότερους λόγους για την εξαφάνιση του.
- Κατανόηση της διαδικασίας συγκέντρωσης πληροφοριών.
- Να χρησιμοποιήσουν το διαδίκτυο και να γνωρίσουν τις μηχανές αναζήτησης πληροφοριών.
- Να εργαστούν στις εφαρμογές κειμενογράφου, παρουσιάσεων και λογιστικών φύλλων για την υλοποίηση του όλου project.
- Να εργαστούν σε ομάδες καλλιεργώντας αξίες αλληλοσεβασμού και αλληλεγγύης
- Να αναπτύξουν κριτική σκέψη, αντίληψη και τέλος θετική στάση τόσο ειδικά για τον γυπαετό όσο και γενικότερα για το περιβάλλον.
- Να αναγνωρίσουν την αναγκαιότητα της απόρριψης ενεργειών που διαταράσσουν και απειλούν προς εξαφάνιση τα είδη.
- Να ευαισθητοποιηθούν απέναντι στην Φυσική μας κληρονομιά και στην λήψη μέτρων

3. Μέθοδοι / Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες

Σε πρώτη φάση πραγματοποιήθηκε ένας καταγισμός ιδεών γύρω από την οικολογία της Κρήτης, τα φυτά και τα ζώα που την χαρακτηρίζουν. Εστιάσαμε σε κάποια ζώα και πτηνά χαρακτηριστικά ενδιαιτήματα της περιοχής και ακολούθησε προβληματισμός σχετικά με το τι πληροφορίες έχουμε για αυτά και κατά πόσο είμαστε ενήμεροι για τους κινδύνους που αυτά διατρέχουν. Στην συνέχεια έγιναν κάποιοι εννοιολογικοί πίνακες και αποσαφηνίστηκαν έννοιες όπως τροφική αλυσίδα, οικοσύστημα, ανθρωπογενείς παρεμβάσεις κ.α. Ανάμεσα σε είδη όπως, το χαρακτηριστικό για το νησί μας κρι-κρι, το όρνεο, τον γύπα, τον γυπαετός κ.ά, οι εκπαιδευόμενοι κατέληξαν ότι θέλουν να μελετήσουν το γυπαετό, γιατί διαπιστώθηκαν διαφωνίες και υπήρξε σύγχυση γύρω από τον τρόπο ζωής του και κυρίως την διατροφή του.

Καταλήξαμε μετά από συζήτηση ότι μπορούμε να αντλήσουμε πληροφορίες για τον γυπαετό και να ακολουθήσει συζήτηση αλλά και να οργανωθεί μια ενημέρωση για το θέμα, που θα γίνει από τους εκπαιδευόμενους που θα συμμετέχουν στην εργασία και θα απευθύνεται στους εκπαιδευόμενους όλου του σχολείου.

Η αναζήτηση των πληροφοριών, καταπλήξαμε ότι μπορεί να γίνει με πολλούς τρόπους, όπως μέσω διαδικτύου, από έντυπα, όπως εφημερίδες και περιοδικά καθώς και παρακολουθώντας κάποιο εκπαιδευτικό ντοκιμαντέρ που μπορεί να μας διαθέσει το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, το οποίο βρίσκεται στο Ηράκλειο και μελετάει την πανίδα και χλωρίδα του νησιού.

4. Αναμενόμενα Αποτελέσματα - Συμπεράσματα

- Να καταγραφεί η μάθηση μέσω της ομάδας (κοινωνικός και συναισθηματικός τομέας).
- Να προωθηθεί την κριτική σκέψη, στην οποία εντάσσονται και οι δεξιότητες μεταγνώσης και αυτορρύθμισης.
- Να εξετάζει την απόκτηση γνώσεων και εννοιολογικού πλαισίου (γνωστικός τομέας)

Βιβλιογραφία

Γεωργόπουλος & Τσαλίκη. (1993). *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση: Αρχές – Φιλοσοφία – Μεθοδολογία, Παιχνίδια και Ασκήσεις.* (σελ. 136). ΑΘΗΝΑ: Gutenberg.

Φλογαΐτη. Χ. (1993). *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση*. (σελ. 14). Αθήνα: Ελληνικές Πανεπιστημιακές Εκδόσεις, επανέκδοση Αθήνα:(1998) Ελληνικά Γράμματα.

Η Κοινωνία Της Πληροφορίας. (σελ. 237). ΥΠΕΠΘ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, ΤΕΕ Τομέας Πληροφορικής – Δικτύων Η/Υ, ΟΕΔΒ

Ιστοσελίδα Ινστιτούτου Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων. www.ideke.edu.gr

Ιστοσελίδα Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας. www.ornithologiki.gr

Ιστοσελίδα Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης. www.nhmc.uoc.gr